

DECIZIE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Nicolae Budeanu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Fiodor Stolear împotriva lui Ion Galonca, intervenient accesoriu Nicolae Budeanu cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului mobil,
împotriva deciziei din 25 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Nicolae Budeanu și a fost menținută hotărârea din 17 noiembrie 2016 a Judecătoria Rîșcani, municipiul Chișinău,

constată:

La data de 23 noiembrie 2015 Fiodor Stolear a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Galonca, intervenient accesoriu Nicolae Budeanu cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului mobil.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 05 mai 2009 a încheiat cu pârâtul contractul de vânzare-cumpărare a autovehiculului de model XXXX.

A menționat că, faptul transmiterii bunului mobil și a prețului acestuia se confirmă prin recipisa din 05 martie 2009, conform căreia Ion Galonca a primit de la Fiodor Stolear suma de 20000 de Euro pentru autovehiculul menționat.

A susținut că, pârâtul, în calitate de vânzător, de asemenea, și-a executat integral obligațiile contractuale asumate și i-a transmis în posesie, folosință și proprietate automobilul procurat, inclusiv cheile și pașaportul tehnic.

A afirmat că, în scopul utilizării fără impedimente a autovehiculului, pârâtul i-a eliberat procurile nr. 111 din 05 martie 2009 și nr. 1632 din 05 martie 2012, autentificate de notarul public Zinaida Șcerbacova.

A relevat că, în cadrul procedurii de reînmatriculare a automobilului a depistat că, asupra autovehiculului procurat a fost aplicat sechestru de către executorul judecătoresc Valentina Zamșa, în temeiul hotărârii din 05 decembrie 2012 a Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, prin care s-a încasat din contul lui Ion Galonca în beneficiul lui Nicolae Budeanu datoria în sumă de 9750 de Euro.

A invocat că, chiar dacă nu a reușit să înregistreze dreptul de proprietate în Registrul de stat al transporturilor, este proprietarul autovehiculului, dat fiind faptul

că l-a dobândit în temeiul unui contract de vânzare-cumpărare valabil încheiat în formă scrisă, bunul i-a fost efectiv transmis în posesie, folosință și administrare, precum și a achitat prețul real pentru acesta.

A solicitat recunoașterea dreptului său de proprietate asupra autovehiculului de model XXXX, ridicarea sechestrului aplicat asupra autovehiculului prin încheierea executorului judecătoresc Valentina Zamșa nr. 004-635/13 din 19 martie 2013, repunerea în termenul de contestare a procesului-verbal de sechestr din 28 mai 2013 și a procesului-verbal de ridicare a bunului din 22 iulie 2014, anularea procesului-verbal de sechestr din 28 mai 2013 și a procesului-verbal din 22 iulie 2014, emise de către executorul judecătoresc Valentina Zamșa și încasarea cheltuielilor de judecată.

La data de 29 septembrie 2016 Fiodor Stolear a depus o cerere de concretizare a cerințelor, prin care a renunțat la o parte din pretențiile din cererea de chemare în judecată, solicitând doar recunoașterea dreptului de proprietate asupra autovehiculului de model XXXX.

Prin hotărârea din 17 noiembrie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău acțiunea depusă de către Fiodor Stolear a fost admisă și a fost recunoscut dreptul de proprietate al lui Fiodor Stolear asupra autovehiculului de model XXXX.

Prin decizia din 25 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Nicolae Budeanu și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 29 martie 2018 Nicolae Budeanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, deoarece instanța de apel nu a dat apreciere cuvenită circumstanțelor cauzei și a interpretate eronat legea.

A considerat că, cererea de chemare în judecată nu urma a fi primită pe rol, deoarece asupra acestui litigiu deja există mai multe hotărâri definitive și irevocabile și, anume, hotărârea din 19 noiembrie 2013 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, prin care a fost respinsă acțiunea lui Fiodor Stolear împotriva lui Ion Galonca și Nicolae Budeanu cu privire la anularea interdicțiilor aplicate asupra automobilului; încheierea din 25 iulie 2014 a Judecătoriei Strășeni, prin care a fost scoasă de pe rol cererea lui Fiodor Stolear cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică și încheierea din 05 septembrie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, prin care a fost respinsă cererea lui Fiodor Stolear de atragere în calitate de intervenient accesoriu în cadrul cauzei civile la acțiunea lui Nicolae Budeanu împotriva lui Ion Galonca cu privire la restituirea datoriei. Respectiv, la caz urma să fie refuzată primirea prezentei cereri de chemare în judecată.

A menționat că, deși intimatul Fiodor Stolear a invocat că, este proprietarul automobilului încă din data de 05 martie 2009, acesta nu a explicat de ce a omis înregistrarea dreptului de proprietate mai mult de 08 ani. Prin urmare, este evident faptul că, contractul de vânzare-cumpărare este unul fictiv, fiind încheiat de către Fiodor Stolear și Ion Galonca pârât doar în momentul în care a fost înaintată cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea datoriei.

A susținut că, conform pct. 40 lit. e) din Regulamentul cu privire la Registrul de stat al transporturilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1047 din 08 noiembrie 1999, din categoria titlurilor de proprietate fac parte contractele de

vânzare-cumpărare, de donare sau de schimb legalizate notarial, pe când la caz, contractul de vânzare-cumpărare din 05 mai 2009 nu a fost autentificat notarial.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 06 februarie 2019 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, în baza certificatului de înmatriculare, autoturismul de model XXXX este înregistrat după Ion Galonca (f.d.11).

La data de 05 martie 2009 a fost întocmită o procură, autentificată de notarul public Zinaida Șcerbacova, prin care Ion Galonca i-a încredințat lui Fiodor Stolear să administreze autoturismul enunțat cu dreptul de a vinde, dona, schimba, transmite în folosință gratuită, în locațiune la prețul și condițiile stabilite de ultimul, pe un termen de 3 ani (f. d. 12).

La materialele dosarului a fost anexată recipisa din 05 martie 2009, conform căreia Ion Galonca a primit de la Fiodor Stolear suma de 20000 de Euro, pentru autovehiculul de model XXXX, vândut în baza procurii generale (f. d. 8).

La fel, a fost anexat contractul de vânzare-cumpărare din 05 mai 2009, încheiat între Ion Galonca și Fiodor Stolear, prin care Ion Galonca a vândut lui Fiodor Stolear autovehiculul de model XXXX, contra unei sume de 20000 de Euro (f.d.7).

La 05 martie 2012 a mai fost întocmită o procură, autentificată de notarul public Zinaida Șcerbacova, prin care Ion Galonca i-a încredințat lui Fiodor Stolear să administreze autoturismul enunțat cu dreptul de a vinde, dona, schimba, transmite în folosință gratuită, în locațiune la prețul și condițiile stabilite de ultimul, pe un termen de 3 ani (f. d. 13).

Din materialele dosarului rezultă că, prin hotărârea din 05 decembrie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost încasată din contul lui Ion Galonca în beneficiul lui Nicolae Budeanu datoria conform contractului de împrumut în sumă de 9750 de Euro.

În consecință, prin încheierea nr. 004-635/13 din 19 martie 2013 a executorului judecătoresc Valentina Zamșa a fost obligată Direcția documentare mijloace de transport a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor să aplice sechestru pe unitățile de transport, pe care le deține debitorul Ion Galonca, inclusiv asupra autovehiculului de model XXXX (f. d. 22).

Conform procesului-verbal întocmit la data de 28 mai 2013 de către executorul judecătoresc Valentina Zamșa, unitatea de transport de model XXXX, ce aparține cu drept de proprietate debitorului Ion Galonca, se află în ograda

gospodăriei lui Fiodor Stolear, iar dat fiind faptul că, ultimul a prezentat ordonanța ofițerului de urmărire penală a Serviciului Vamal din 06 august 2009 privind recunoașterea în calitate de corp delict a autovehiculului menționat, unitatea de transport a fost sechestrată de către executorul judecătoresc și a rămas la păstrare la Fiodor Stolear sub răspundere în conformitate cu prevederile legislației în vigoare (f. d. 15).

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2013 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău acțiunea depusă de către Fiodor Stolear împotriva lui Ion Galonca și Nicolae Budeanu cu privire la anularea interdicțiilor aplicate asupra autovehiculului de model XXXX a fost respinsă ca neîntemeiată.

Ulterior, conform procesului-verbal din 22 iulie 2014, întocmit de către executorul judecătoresc Valentina Zamșa, Fiodor Stolear a predat executorului judecătoresc cheile de la autovehicul și certificatul de înmatriculare (f. d. 16).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, care pe parcursul examinării cauzei a fost concretizată, Fiodor Stolear a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate asupra autovehiculului de model XXXX.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, recunoscând dreptul de proprietate al lui Fiodor Stolear asupra autovehiculului de model XXXX.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Nicolae Budeanu, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care o consideră întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanțele judecătorești este greșită.

Conform art. 8 alin. (1) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Conform art. 315 alin. (1) din Codul civil, proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului.

Art. 320 alin. (2) din Codul civil prevede că, dreptul de proprietate se poate dobândi, în condițiile legii, prin ocupațiune, act juridic, succesiune, accesiune, uzucapiune, precum și prin hotărâre judecătorească atunci când aceasta este translativă de proprietate, iar art. 321 alin. (1) din Codul civil prevede că, dreptul de proprietate este transmis dobânditorului în momentul predării bunului mobil dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Reieșind din prevederile legale enunțate, dreptul de proprietate se poate dobândi doar în condițiile legii.

Conform pct. 2 din Regulamentul cu privire la Registrul de stat al transporturilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1047 din 08 noiembrie 1999, Registrul transporturilor este un sistem informațional automatizat unic, care cuprinde informația tehnică, economică și juridică despre mijloacele de transport auto și moto, tractoarele, mașinile și mecanismele specializate pentru construirea drumurilor, pentru ameliorări, mașini agricole și mecanisme, remorci pentru ele, navele flotei de capacitate mică (în continuare - vehiculele), agregatele staționare și

mobile având motoare cu ardere internă și unele agregate numerotate (în continuare - agregatele), precum și despre posesorii acestora.

Conform pct. 7 din Regulamentul menționat, Registrul transporturilor are drept scop acumularea și actualizarea informației despre fiecare vehicul (agregat), despre dreptul de proprietate și alte drepturi patrimoniale asupra acestora, despre titularii de drepturi, despre titlurile de proprietate, despre tranzacții cu vehicule și alte temeuri pentru generarea, modificarea, suspendarea și încetarea drepturilor.

Pct. 8 din Regulament prevede că, Registrul transporturilor are ca sarcini principale asigurarea protecției și recunoașterii publice (opozabilitatea față de terți) a drepturilor de proprietate, de posesie și de folosință asupra vehiculelor, iar pct. 10 din Regulament prevede că, Registrul transporturilor reprezintă un sistem complex de evidență și cuprinde următoarele contururi: „A” – „Evidența vehiculelor”; „B” – „Evidența agregatelor cu numere de fabricare”; „C” – „Evidența titularilor de drepturi”; „D” – „Evidența admiterii la exploatare a vehiculelor”; „E” – „Evidența restricțiilor la împuterniciri”; „F” – „Evidența executării legislației cu privire la asigurări”; „G” – „Evidența executării legislației fiscale”; „H” – „Evidența accidentelor rutiere”; „I” – „Evidența eliberării de licențe către transportatorii auto”.

Conform pct. 20 din Regulament, conturul „C” ține evidența proprietarilor de vehicule (agregatelor) și a altor titulari de drepturi, precum și a circumstanțelor de apariție și încetare a drepturilor respective.

Din prevederile legale enunțate rezultă că, dreptul de proprietate asupra unei unități de transport urmează a fi înregistrat în mod obligatoriu în Registrul de stat al transporturilor pentru a produce efecte juridice și pentru a fi opozabil terților.

Pct. 44 lit. a) din Regulamentul menționat prevede că, document de înmatriculare este certificatul de înmatriculare - document oficial de stat care confirmă înmatricularea vehiculului și permite titularului acestuia exploatarea vehiculului, inclusiv și în traficul internațional.

Conform pct. 9 din Regulament, titularul certificatului de înmatriculare este persoana fizică sau juridică pe numele căreia a fost eliberat certificatul de înmatriculare pentru vehiculul înmatriculat, fiind în proprietatea sau folosința acestei persoane.

Conform certificatului de înmatriculare nr. 087710057 din 29 iulie 2008, eliberat de către Direcția înregistrare a transportului și calificarea conducătorilor auto, titularul dreptului de proprietate asupra autovehiculului de model XXXX este Ion Galonca.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, este eronată concluzia instanțelor judecătorești precum că, dreptul de proprietate al lui Fiodor Stolear asupra autovehiculului în litigiu se confirmă prin recipisa din 05 martie 2009 și contractul de vânzare-cumpărare din 05 mai 2009, precum și prin procurile nr. 1111 din 05 martie 2009 și nr. 1632 din 05 martie 2012.

Conform pct. 39 și 40 din Regulamentul cu privire la Registrul de stat al transporturilor, titlurile de proprietate sunt documente ce confirmă dreptul de proprietate asupra vehiculelor (agregatelor), modificarea și încetarea acestui drept.

Din categoria titlurilor de proprietate fac parte:

- a) certificatele și autorizațiile eliberate de instituțiile vamale;
- b) declarațiile vamale pentru vehiculele introduse în țară cu scopul vânzării;

- d) certificatele organelor de protecție socială a populației privind transmiterea în folosință a vehiculelor către persoane cu dizabilități;
- e) contractele de vânzare-cumpărare, de donare sau de schimb legalizate notarial;
- f) contractele de vânzare-cumpărare întocmite în scris conform cerințelor art.210 din Codul civil;
- g) titlurile de proprietate și certificatele de moștenire a vehiculelor (agregatelor) legalizate notarial;
- h) certificatele despre componența gospodăriilor țărănești eliberate de primării în cazul decesului conducătorului pe al cărui nume este eliberat certificatul de înmatriculare;
- i) titlurile de proprietate eliberate de organele de privatizare a proprietății de stat;
- j) hotărârile (sentințele) instanțelor judecătorești privind confiscarea vehiculelor (agregatelor) sau recunoașterea dreptului de proprietate asupra lor;
- k) actele de primire-predare a vehiculelor (agregatelor) aparținând persoanelor juridice;
- l) deciziile comisiilor privind vehiculele câștigate la loterie;
- m) acordurile legalizate notarial privind rezilierea contractelor de donare, de partaj al proprietății comune a soților sau bunurilor succesoriale;
- n) procesele-verbale ale Agenției Servicii Publice privind transmiterea în fondurile sociale ale întreprinderilor (sau primirea din fondul statutar) a vehiculelor aparținând persoanelor fizice;
- o) documentele de înscriere la balanța întreprinderii a agregatelor cu numere de fabricare;
- p) certificatele de înmatriculare (pașapoartele tehnice) a vehiculelor eliberate de organele Ministerului Afacerilor Interne;
- q) certificatele subdiviziunilor de examinare și evidență a transportului, inspectoratelor „Intehagro” privitoare la agregatele instalate anterior pe mijloacele de transport;
- r) cererile proprietarilor (pentru persoane juridice – actele de rebutare) cu privire la radierea din evidență a vehiculelor rebutate.

Reieșind din prevederile legale enunțate, instanța de recurs ține să menționeze că, procura nu face parte din categoria titlurilor de proprietate, documente care confirmă dreptul de proprietate asupra autovehiculului.

În speță, instanța de recurs mai relevă că, nu pot fi considerate probe pertinente și veridice, care ar confirma că, Fiodor Stolear ar fi proprietarul autovehiculului în litigiu, recipisa din 05 martie 2009 și contractul de vânzare-cumpărare din 05 mai 2009, în condițiile în care dreptul de proprietate asupra unei unități de transport urmează a fi înregistrat în mod obligatoriu în Registrul de stat al transporturilor pentru a produce efecte juridice și pentru a fi opozabil terților, nefiind, astfel, suficientă doar încheierea contractului de vânzare-cumpărare în formă scrisă și întocmirea unei recipise.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, Fiodor Stolear nu poate fi recunoscut proprietar al autovehiculului de model XXXX și, prin urmare, consideră necesar de a respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a pronunța o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Fiodor Stolear împotriva lui Ion Galonca, intervenient accesoriu Nicolae Budeanu cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului mobil de respins.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Nicolae Budeanu.

Se casează integral decizia din 25 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 17 noiembrie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, municipiul Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Fiodor Stolear împotriva lui Ion Galonca, intervenient accesoriu Nicolae Budeanu, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului mobil și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge acțiunea depusă de către Fiodor Stolear împotriva lui Ion Galonca, intervenient accesoriu Nicolae Budeanu cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului mobil.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic